

N.Y.C. TIME
זמן הדלקת נרות - 4:48
סוף זמני ק"ש - 9:03
9:39 -
סוף זמן תפלה - 10:29
דף היומי לש"ק: ב"ק פ"ו

בס"ד, עש"ק פ' בשלח - שבת שירה - שנת תשפ"ד לפ"ק

פרשת בשלח

והנה בפסוק לקמן כתוב: "ויהי באשמורת הבוקר וגו'" (יד:כד), ועין ברש"י. ובמכילתא איתא: זה האיר הבוקר. ויש לשער שכיון שזה אירע בזמן שראוי להתפלל שחרית, כוונת בני ישראל היתה כשצעקו אל ה' לצאת ידי חובת תפילה.

והנה האבודרהם והבית יוסף (או"ח סי' צ') הביאו משו"ת הרמב"ם (מהדורת בלאו, סי' רט"ו) שהטעם שהמתפלל לא יהא דבר חוצץ בינו לבין הקיר הוא כדי שלא יהא לפניו דבר שיוכל לבטל כוונתו, עיי"ש. וא"כ י"ל שכאשר "ומצרים נוסע אחריהם" - אין לך דבר גדול מזה שיוכל לבטל כוונתם בתפילה. ולכן אמר הקב"ה למשה: "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו", ורמז כאן הדין שאין להתפלל כשיש דבר החוצץ בינו לבין הכותל, ו"ל דבר שיוכל לבטל כוונתו.

ובדרך צחות יש להוסיף, דמתי התפללו באותו בוקר במקום שלא הי' דבר חוצץ בינם לבין הקיר? בשעה שעברו דרך ים סוף, שנאמר "והמים להם חומה מימינם ומשמאלם" (יד:כב), ובמכילתא איתא: עשאן כמין חומה. ובתרגום יונתן מובא שהחומה היתה גובה שלש מאות מילין.

"ויבקעו המים" (יד:כא). בילקוט שמעוני עה"פ "הים ראה וינוס" (תהלים קיד:ה): איתא: ראה ארונו של יוסף וכו'.

בספר הגיגות הגר"י להג"ר יעקב קאנטראוויץ זצ"ל [שהי' ראש ישיבה בישיבת תורה ודעת ורב בטרגונוב ניו דזרז'י, ומלפנים בקהילות שונות באירופה] איתא: אפשר לומר כי באמת הי' אפשר לישראל להלחם במצרים, שהרי "וחמושים עלו בני ישראל" - מזויינים בכלי זיין. וכשם שלחמו בעמלק ובסיחון ועוג ומלחמת ל"א מלכים בארץ ישראל, כן הרי אפשר הי' להם בעזר השי"ת לגרש את המצריים. אבל הטעם הוא מפני שהקב"ה כתב בתורה "לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו" (דברים כג:ח) ועשו להם אכסניא בארצם, ואין זה מן הנימוס להלחם בבעל אכסניא. וכדי שלא יאמרו העולם כי באמת צדק פרעה בשנאתו לישראל, שאמר "פן ירבה וגו' ונלחם בנו ועלה מן הארץ" (שמות א':) ע"י מלחמה, ולפיכך אמר משה לישראל "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" (יד:יד), כי אין זה מן המדה להלחם בבעל אושפיזא.

וזה המדה נובע מן יוסף, שהרי הרבה צרות סיבבה אליו אשת אדוניו במה שהעלילה עליו והוציאה שם רע ומגונה עליו, ובכל זאת כאשר עלה לגדולה והי' בידו להנקם בה ולשלם לה כרשתה, אפילו הכי לא עשה רעה לה, ואדרכה כלכל גם אותה, וזה מפני שהי' לו אכסניא בביתה, ואין זה מן הנימוס לעשות רעה לאדון שלו.

וזהו כוונת "הים ראה וינוס" מפני ארונו של יוסף, כי הים לא רצה לנוס, כי חפץ שיעשו מלחמה עם המצריים, אבל כאשר ראה

"ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים וגו'" (יד:ז). וברש"י איתא: ומהיכן היו הבהמות הללו? אם תאמר משל מצרים, הרי נאמר (ט:ו) "וימת כל מקנה מצרים". ואם תאמר משל ישראל, והלוא נאמר (י:כו) "וגם מקננו ילך עמנו". משל מי היו? מן "הירא את דבר ה'" (ט:כ). מכאן היה רבי שמעון אומר: כשר שבמצרים הרוג וכו', עכ"ל.

והקשה בעל הקיצור שו"ע בס' אפריון: לכאורה אינו מוכרח שאותן שיראו מפני הברד היו כשרים, כי מאחר שראו תחילה כמה מכות אשר באו כדבר משה, היה להם לירא שגם מכת הברד תבוא, ומהיותם חסידים על ממונם הניסו את מקניהם אל הכתים אף אם לא היו כשרים כ"כ.

ונראה עפ"מ שכתבו המדקדקים לחלק, כי במקום שהיראה נקשרת בתיבת 'מפני', היא יראה שאינה רק מפני העונש, אבל במקום שהיראה נקשרת בתיבת 'את', היא יראה הרוממות. ולפ"י אתי שפיר, כי מאחר שנכתב "הירא את דבר ה'", ולא כתיב "הירא מפני ה'", מוכח שהיה להם אז יראת רוממות, ולא רק יראת העונש, ועם כל זאת עתה שָׁבו לטורם ונתנו מקניהם לרדוף אחר ישראל, מכאן שפיר הוכיח ר' שמעון ואמר כשר שבמצרים הרוג.

"ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו" (יד:טו). בפירוש רבינו אפרים עה"ת איתא: "מה תצעק אלי דבר" - סופי תיבות 'הקיר' - מכאן רמז המתפלל צריך שלא יהי' דבר חוצץ בינו לבין הקיר (ברכות ה:). ואע"פ שכתוב בהדיא: "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'" (מ"ב כב:) [שממש למדו בגמ' את הדין הנ"ל], מ"מ מי איכא מידי דלא רמזה משה באורייתא, עכ"ל. והביאו החיד"א בספר נחל קדומים, עיי"ש.

וצריך עיון: איך מביאים אפילו רמז מפסוק כאן שמדובר במקרה שהיו בני ישראל בורחים ממצרים במדבר וצעקו על מצבם? מה ענין זה לדיני תפילה?

אמנם, אפשר לומר, דהנה על הפסוק: "ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה'" (יד:י), איתא ברש"י: ויצעקו - תפשו אומנות אבותם. ולכאורה הי' לו לרש"י להביא את הפסוק "הקול קול יעקב" כמו שמביא במקומות אחרים שזוהי 'אומנות אבותם' (עין בפירוש"י על במדבר כ:טז, לא:ח). אמנם, רש"י הנ"ל ממשך להסביר מהי 'אומנות אבותם' - באברהם הוא אומר (בראשית יט:כז) "אל המקום אשר עמד שם", ביצחק (שם כד:ג) "לשוח בשדה", ביעקב (שם כח:יא) "ויפגע במקום", עכ"ל. מפסוקים אלו למדו חז"ל (ברכות כו:) שהאבות תיקנו תפילות שחרית, מנחה וערבית. ולפ"י משמע ש"ויצעקו בני ישראל אל ה'" הי' שייך לתפילה.

ארונו של יוסף, שאין זה מן הנימוס להלחם באכסניא שלו, ומפני כך הוכרח הים לנוס, כי אין עצה אחרת ע"י הטבע.

וזהו מה שפירש"י עה"פ "וישמע יתרו" (יה:א): מה שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. שבגמ' (זבחים קטז.) הוא פלוגתא דתנאי, ורש"י הביא שני הדיעות יחד. כי אין פלא במה שקרע הים, שהרי הקב"ה הוכרח לנס כזה, כי אין עצה בדרך הטבע. אבל לאחר ששמע מלחמת עמלק, הרי אפשר מלחמה למצריים כמו לעמלק, ובכל זאת קרע הים, הרי בזה נראה מדה טובה שאין ברצונו של הקב"ה לעשות רעה לבעל אכסניא שלו, אפילו לאחר שעשה לו רעות רבות וצרות. ומפני כך התבונן יתרו שגם הוא הלוא עשה אכסניא למשה בביתו, ובודאי משה יגמול חסד עמו גם עתה, ובשביל זה מצא לנכון לבוא להתקרב למשה ולישראל, כן שמעתי.

בענין קוסקוס

עה"פ: "מי יתן מותנו ביד ה' בארץ מצרים בשבתנו על סיר הבשר באכלנו לחם לשובע" (טז:ג), איתא בספר מעשי ה' לרבי אליעזר אשכנזי זצ"ל [שחי בזמן הרמ"א] (מעשי תורה פ"ב): לדעתי היו מתאווים מאכל אחד שעד היום עושים אותו במצרים, והוא עושים בקמח ומים כמו פירורים ונקרא קושקוש"ו, ומושיבים אותם על סיר הבשר, ומתבשלים מן האיד העולה מן הבשר, ואין הפירורים ההם נוגעים בבשר רק קשורים תוך מטלית או נתונים תוך כלי נקוב, והכלי הנקוב נתון על פי סיר הבשר. ולכן אמרו "בשבתנו על סיר הבשר באכלנו לחם לשובע" - כי אותו המאכל אינו ללפת בו את הפת, כי הוא פת בעצמו. ולכן השיב להם הקב"ה, אם כן הוא שאינכם מבקשים רק לחם לשובע כדי חייכם, הנני נתן לכם [לחם מן השמים] שתלקטו יום יום וכו'.

והנה, עה"פ: "והוא כזרע גד לבן" (טז:לא) איתא בתרגום יונתן: והוא כבר זרע כוסבר חיור. ובהגדה של פסח מימים ימימה להג"ר שלמה עמאר שליט"א (עמ' קל"ה) איתא: והכוסבר ידוע גם אצלנו, יש שקוראים אותו "כוסברא", ובמרוקו קראנוהו "קסבור". והראב"ע [האבן עזרא] ז"ל כתב: יש אומרים כי 'כזרע גד לבן' כוסברתא, ונקרא בלשון ערבי כסביר וכו', עכ"ל. והנראה לענ"ד דבא לומר שהוא עגול, אבל גם לתאר גודלו, כי יש גדלים רבים בעגולים לאין קץ. ואמר 'כזרע גד' שהוא דומה לכוסבר בגודל ובעיגול, אלא שהכוסבר אינו לבן והמן לבן וכו'. וידוע שאחד המפרשים הרב מוה"ר אליעזר אשכנזי ז"ל בספרו מעשה ה' כתב וכו' לדעתי היו מתאווים מאכל אחד, שעד היום עושים אותו במצרים וכו' ונקרא קושקוש"ו וכו', עכ"ל. הנה הרב ז"ל כתב שהוא כמו כוסקוס, והכוסקוס של ימינו בדרך כלל הוא קטן מגרגירי הכוסברא. אך יש סוג אחד שבני מרוקו עושים ונקרא 'ברכוס', והוא מאתו חומר ואותו צורה, רק שהוא עב יותר, וגודלו כזרע הכוסבר, ואפשר שלזה כוון אותו מפרש ע"ה. וכמובן שאפשר שבימיהם כל הכוסקוס ה' בגודל הזה, ויש לנו דוגמא להבין גודלו וגם צורתו [ולכן ניתן להם המן בצורה דומה לכוסקוס שהתאוו לו].

בשו"ת גינת ורדים, שנתחבר ע"י רבינו אברהם הלוי שנולד במצרים בערך בשנת ה"א ת"י (תאו"ח כלל א' סי' כ"ד) איתא: ולענין הכוסקוס, וכך מעשהו ששורין פת יבש במים, ולוקחין הפת ומפזרין

עליו קמח, ומגלגלין עליו ביד בכלי גדול, ונעשה הכל פירוזין דקין ולא חזו למיכל השתא כמות שהן מפני תערוכת הקמח שבהן. ויש שעושים אותו לגמרי מקמח פרוזין דקים מבלי תערוכת פת כלל. וזהו שוין בברכותיהן כיון דאינם נאכלין אלא ע"י בישול, ולכאורה נראה דהוי לחם גמור לכו"ע לפי שאין בישולו ע"י מים כלל, לפי שנתונים בכלי מנוקב נקבים רבים ונותנין כלי זה ע"ג קדירה של מים או של תבשיל שעומדת על האש, והזיעה וההבל של הקדירה עולה לכלי שעל גבה, ובאותה זיעה והבל הוא מתבשל ונעשה ראוי לאכילה. ולכאורה נראה לדון בו, דהוי האור מהלך תחתיו ואין משקין נוגעין בו, דחשיב ליה ר' יוחנן כלחם גמור לענין חלה ולברכת המוציא. אמנם מסתברא דהוי כאילו נתבשל בתוך הקדירה עצמה שלמטה ממנו, לפי שכל זיעה והבל דיינינן ביה כגופו של דבר הגורם להם. וכבר הארכנו בזה לענין זיעת מי פירות וזיעת מי צימוקין בענין לישה במי פירות בפסח, ואם קבע סעודתו עליו מברך המוציא וג' ברכות, דהא אית בה תורתא דנהאמה שהוא ניכר להדיא שהוא מעשה עיסה.

ועיין בכף החיים (סי' קס"ח ס"ק קכ"ו) שכותב: הכוסקוס, והוא ששורין פת יבש במים ולוקחין הפת ומפזרין עליו קמח ומגלגלין עליו ביד בכלי גדול ונעשה הכל פירוזין דקין, ונותנין אותו בכלי מנוקב נקבים דקים, ונותנים כלי זה על גבי קדירה של מים או של תבשיל העומדת על האש, והזיעה וההבל של הקדירה עולה לכלי שעל גבה ובאותה הזיעה וההבל הוא מתבשל ונעשה ראוי לאכילה. כתב הגינת ורדים דמסתבר כאילו נתבשל בתוך הקדירה עצמה שלמטה ממנו, ומברך עליו בורא מיני מזונות. ואם קבע סעודתו עליו, מברך המוציא וברכת המזון. אבל מהר"י שם כתב דירא שמים לא יאכלנו בקביעות סעודה אלא א"כ יברך על פת תחילה, עכ"ל.

בספר נהגו העם (להג"ר דוד עובדי' שליט"א, עמ' כ"ו) הביא תשובה מכתב ידו של בעל כף החיים שכתב בסוף דבריו: מיהו אצלנו עושין הכוסקוס מקמח לבדו עם ביצים ואח"כ מבשלין אותו, ואפשר שזה לכו"ע אפי' קבע אין לברך אחריו רק מעין ג', ואפשר שזה ג"כ אצלכם עתה, וע"כ דאין מברכין אחריו רק מעין ג' אפי' בקבע. ואין לי פנאי לעיין בספרים.

בספר שערי הברכה (עמ' תר"כ) איתא: כוסקוס [קוסקוס]. תאור: כעין פתיתים ממין דגן. ברכה ראשונה: בורא מיני מזונות, ואפילו קבע עליהם סעודה, ברכתם בורא מיני מזונות. ברכה אחרונה: על המחיה. ובהערה ט' איתא: ראה מה שכתוב באריכות בכף החיים (סי' קס"ח ס"ק קכ"ו) בדין ואופן עשיית הכוסקוס. וצריך עיון אם כך עשייתו בזמנינו [ובאמת בתשובת הכף החיים הנ"ל מוכח דשונה עשייתו בימינו]. ואכן ראיתי בס' שערי ברכה (שערי יוסף פ"ד ס"ד) שכתב שהכף החיים מיירי כשלוקחים פת יבשה ושורים במים ולוקחים את הפת ומפזרים עליה קמח ומגלגלים עליה עם כלי ומעשה הכל פירוזים דקים, ונותנים אותם בכלי מנוקב העומד ע"ג סיר מים ומתבשל מההבל והאדים, ובאופן זה הוי מחלוקת אם יש בזה קבי"ס [קביעות סעודה]. אך בזמנינו הכוסקוס עשוי מקמח סולת שנותנים אותו בכלי עם נקבים ומתבשל מהאדים כנ"ל, ובו ודאי שלא שייך קבי"ס כיון דהוי תבשיל ולא פת הבאה בכיסנין (וכמבואר בפרק ט"ז סע' נ"ו). וכ"כ בשו"ת אור לציון (פס"ו ס"ט) שאין שייך בזה קבי"ס. וקוסקוס שיש על גביו שכבת ירקות מבושלים, הביא בשו"ת אבני ישפה (ח"א סי' ל"ג ענף ב') בשם האור לציון, שרגילים לאוכלם יחד. ולכן א"צ לברך על הירקות, והם נטפלים לקוסקוס.

לז"נ מורי ורבי הגאון הרב אברהם יעקב בן הרב מאיר הכהן פאם זצ"ל - נפ' כ"ח מנחם אב תשס"א
לז"נ ר' בנימין בן הרב ר' מרדכי ז"ל שור
לז"נ מרת עטא שרה בת ר' בנימין ע"ה - נפ' כ"ג אדר א' תשס"ח

TORAH LODAS

PARSHAS BESHALACH
© COPYRIGHT 2024
BY RABBI MATIS BLUM Z"L

נדב בן דבורה לרפ"ש

רוחמה ליבא בת רבקה לרפ"ש
פעסא רחל בת דבורה לרפ"ש
צביה חיה בת לאה ברעניא לרפ"ש

“ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא” (יג:ז)
“And G-d did not lead them on the path through the land of the Plishtim because it was very close ...”

The *Ba'alei Mussar* observed that the journey through the wilderness to Eretz Yisroel represented a journey to spiritual perfection. Therefore, G-d did not lead them directly to Eretz Yisroel, since there are no shortcuts to perfection; it requires great effort and many years of toil ...

“ויקח משה את עצמות יוסף עמו” (יג:ט)

“And Moshe took the bones of Yoseif with him.”

Our Rabbis explain that the verse: “A wise man takes Mitzvos” refers to Moshe, for while the rest of the congregation of Israel was busy gathering the booty of the Egyptians, Moshe occupied himself with the Mitzva of taking Yoseif's bones for burial in Eretz Yisroel.

The *Chavos Yo'ir* observes that while the rest of Bnei Yisroel were busy collecting gold and silver and other treasures, Moshe brought the bones of Yoseif before them to remind them that all of the wealth that a person amasses in this world has no eternal value, for a person is left with none of it once he leaves this world.

“והוא כזרע גד” (טז:לא)

“And the Mon was like a coriander seed ...”

Hagaon Rav Shmuel Kaindicher, Z"TL' (cited in *P'nei Kedem*) quotes the *Yalkut* in Parshas Va'eira that states that all the Brachos that Bnei Yisroel received were in the merit of the *Shevatim*, and the *Mon* was in the merit of Gad.

Rashi, in Parshas Vayeitzei notes that concerning all of the Matriarchs it states, “and she was pregnant” with the exception of Zilpa, the mother of Gad, since it was not noticeable that she was pregnant.

In a similar vein, the *Mon* - which came in the merit of Gad - was absorbed into the body and was not recognizable at all - just like the *Zera Gad*.

HALACHIC DISCUSSIONS

(not to be relied upon for Halacha L'Ma'aseh)

What Bracha did Bnei Yisroel recite on the Mon in the Midbar, and what Bracha will the Tzaddikim recite on the

סעודת לוייתן that will be served at the צנצנת המן?

The Rama MiPano (Ma'amar Hashabbasos 3:3), the Sefer Chassidim (Makitzei Nirdomim edition, 1240) and the Nefesh Hachaim from Rav Chaim Palagi (Ma'areches Mem, 106) are of the opinion that the Bracha on the Mon was and will be: “המוציא לחם מן השמים”.

The Chayei Adam in Nishmas Adam (end of Hilchos Lulav) in his discussion about reciting *Hamotzi* on bread from wheat grown in a non-perforated flower pot, writes that they definitely did not recite “המוציא לחם מן הארץ” on the Mon since it did not grow from the ground.

The Bnei Yisro'chor (Ma'amar Birkas Hashabbos 3:3) writes that no Bracha was recited on the Mon.

QUESTIONS OF THE WEEK

- 1) Who brought an Avoda Zora with him when Bnei Yisroel crossed the Yam Suf?
- 2) According to one view, the Mitzva of Pesach Sheini was given in the merit of something mentioned in this week's Sedra. What is it?
- 3) Are women obligated in the Mitzva of remembering what Amalek did to Klal Yisroel?
- 4) Where is Amalek alluded to in the *first* Aliya of this week's Sedra?
- 5) In whose or in what *Zechus* did the Yam Suf split?
- 6) Which prophecy that Paroh heard of inspired him to pursue Bnei Yisroel?
- 7) Which person was named (דה"א ד: ח) אחרחל?
- 8) Why did Moshe ask *Serach Bas Asher* and not *Yair Ben Menashe* (a descendant of Yoseif who was alive during the times of Yaakov) where Yoseif was buried?
- 9) Why did Moshe's hands become heavy during the war against Amaleik?
- 10) Why were the Bnei Ephraim who left Mitzrayim prematurely killed?
- 11) What was the significance of the place *פי החירות* to the Egyptians?
- 12) How did the finding of the coffin of Yoseif affect the Eigel?
- 13) Where in this week's Parsha is mentioned the place that Yoseif stored all of the gold and silver that he amassed?

- 14) When did the Bnei Yisroel see a preview of the Beis Hamikdash before it was built?
- 15) How large was Paroh's army that pursued Bnei Yisroel?
- 16) What does אדר שני have to do with this week's Parsha?

ANSWERS

- 1) Micha brought an Avoda Zora along when Bnei Yisroel crossed the Yam Suf (Medrash quoted in Ba'al Haturim, Shmos 14:29).
- 2) According to one view in the Gemorah (Succa 25), the Mitzva of Pesach Sheini came about because those who defiled themselves by taking Yoseif's bones were impure at the time of Pesach Rishon. (ועיין בשמות רבה פ"כ אות י"ט: בזכות עצמותיהם עושים פסח קטן)
- 3) According to the Chinuch (603) women are not obligated to remember the atrocities of Amalek. Others disagree with him (see Minchas Chinuch 604).
- 4) Amaleik was the one who told Paroh that Bnei Yisroel had escaped (Ba'al Haturim, Bereishis 31:22).
- 5) According to various opinions in the Midrash, *Yam Suf* split in the merit of:
 - Avrohom, Yaakov (Shmos Rabba 21:7);
 - Yoseif (Bereishis Rabba 84:4);
 - the Shevatim, the Mitzva of Mila (Mechilta D'R'Shimon Bar Yochai, Beshalach 29);
 - Torah, Tefilla (ibid.);
 - the *Mateh* which had the *Sheim Hameforash* on it (Pirkei D'Rebbi Eliezer 42; Devorim Rabba 3:10);
 - Yerushalayim (Mechilta, Beshalach 14);
 - and the fear that the people had of Hashem (Tanna D'vei Eliyahu 25).
- 6) He heard of the *Bris Bein Habesarim* in which it was stated that Bnei Yisroel were destined to be enslaved for 400 years (Rabbeinu Bachya on Shmos 14:5, quoting a Midrash. He notes that word "ברה" equals 210).
- 7) Miryam was named אחרהל because all of the women followed her "והצאנה כל הנשים אחריה" (Shmos Rabba 1:17).
- 8) Serach was given the סוד הגאולה (Seder Hadoros 2448).
- 9) Because he delayed the salvation of Bnei Yisroel by one day (Mechilta D'Rashbi, cited in Otzar Hamidrashim 17:9).
- 10) Either because they violated the oath that Avrohom and Yitzchok had made with Avimelech (see Maharsha on Sanhedrin 92b), or because they did not take the bones of Yoseif with them as Yoseif had made them swear that they would (Tosafos Hashaleim 13:17; #24 from the Chida in Nachal Kedumim in the name of Rabbi Elazar Migarmaizah).
- 11) If a slave escaped from his Egyptian master and reached פי החירות, he became a free man (Chizkuni 14:2, in the name of Psikta Zutrasa).
- 12) Moshe wrote the שם המפורש and 'עלי שור' on a gold plate in order to locate the coffin of Yoseif. Micha found the gold plate and later threw it into the gold that Aharon had melted and the Golden Calf was formed (see Rashi Shmos 32:4, Tosafos Hashaleim 13:19 #14, and Chumash Otzar Harishonim, Shmos 32:4 in the name of Masiach Ilaymim).
- 13) Migdol (Mechilta 14:2).
- 14) When they were crossing the *Yam Suf* (Panei'ach Raza 15:17).
- 15) Either 900 million (Rokei'ach) or 10,800,000 (Sefer Hayashar). See Lemichaseh Asik.
- 16) Yehoshua chose men whose birthdays were in Adar Sheini to go to war against Amaleik since they would not be affected by the *Mechashfim* of Amaleik (Chizkuni 17:9).

NOW AVAILABLE

The sefer *נר מתתיהו* is available for purchase:

- in seforim stores
- via shipping by emailing torahlodaas@gmail.com
- by picking up in Monsey, Queens, or Lakewood. Please be in touch via email.

The sefer *מצא טוב* on שמחות and the set of Torah Lodaas volumes 1-5 are available for purchase. Email to purchase.

Due to many practical considerations, Torah Lodaas is only available through e-mail. Anyone who wishes to dedicate an issue or receive Torah Lodaas is asked to send his name and e-mail address to: TorahLodaas@gmail.com

The material for this issue has been reprinted from previous years